

Introducció a la política social

Tema 2. Relacions que s'estableixen
entre la política social i el treball social

2n curs. Grau en Treball Social
Universitat de València
Nina Navajas Pertegás
nina.navajas@uv.es

Índex

- El treball social
- La doble dimensió del treball social
- Les treballadores i els treballadors socials
- Àmbits en què es mou el treball social
- Agents que construeixen l'espai professional del personal treballador social
- Cicle de formulació de les polítiques públiques

Tema 2. Treball social i política social

El treball social

- Naix a final del s. XIX vinculat als processos de precarització de les condicions de vida de les persones que migren a zones urbanes, atretes per la demanda de mà d'obra en la indústria.

Jane Addams a la Hull House, ca. 1890

Llar d'infants a la Hull House, ca. 1890

Tema 2. Treball social i política social

El treball social

És una **activitat** dirigida a **atendre** i **cobrir** les **necessitats** de les **persones**, **col·lectius** o sectors de la **població** que es troben en **situació de necessitat**, que són marginats o rebutjats.

I, de vegades, **poden posar en perill l'anhelada convivència social.**

La doble dimensió del treball social

- Professi3 que encarregada **d'ajudar** les **persones** a **prendre consciència** de les seues **necessitats**, **capacitats** personals i de les **possibilitats** que tenen de poder-les aprofitar per a **aconseguir** els **seus objectius**:

- Promovent l'autonomia personal mitjançant l'orientació (procés d'ajuda per a prendre decisions).
- Intervenint en el medi i en els afers col·lectius en diversos àmbits:
 - Àmbit familiar, grupal i comunitari.
 - En els sistemes que els condicionen o els limiten el desenvolupament (p. ex. lleis).

Tema 2. Treball social i política social

La doble dimensió del treball social

Identifica esferes susceptibles de la ingerència pública, a fi de:

Promoure regulacions

Millorar condicions de vida

Atorgar prestacions o concedir serveis

que situen les persones en posicions més avantatjoses o igualitàries per a poder assolir els seus objectius vitals.

Tema 2. Treball social i política social

El treball social

Rebem els fracassos
de les polítiques socials

Cobrim una important funció
de control social

El treball social

- **Objectiu de la intervenció** → canviar la situació de malestar:
 - **Canvi adaptatiu** → se centra a modificar les variables personals a fi de restablir l'equilibri amb el medi.

El treball social

- **Canvi integrador (transformador)** → implica intervenir en el medi a fi de canviar les circumstàncies que impedeixen que la persona en forme part.

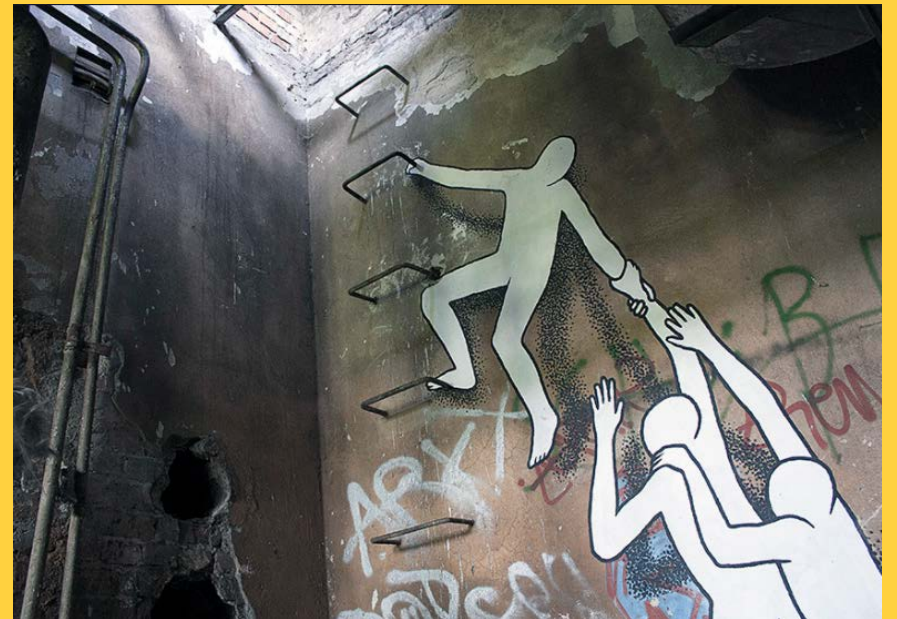

Tema 2. Treball social i política social

El treball social

Paradoxa entre **control** i **emancipació**:

Adaptar la persona al sistema,
promoure canvis en el sistema
o, potser, totes dues alhora.

El treball social

- Gran part del quefer professional del personal treballador social →
- Traduir les polítiques socials en serveis o prestacions, operatius i accessibles per a la ciutadania atesa a través dels diversos sistemes de protecció social.
- Orientar i indicar quins són els drets que pertanyen per la política social que s'aplica en un moment històric en una societat determinada a individus i grups amb mancances o en situació de vulnerabilitat.

Tema 2. Treball social i política social

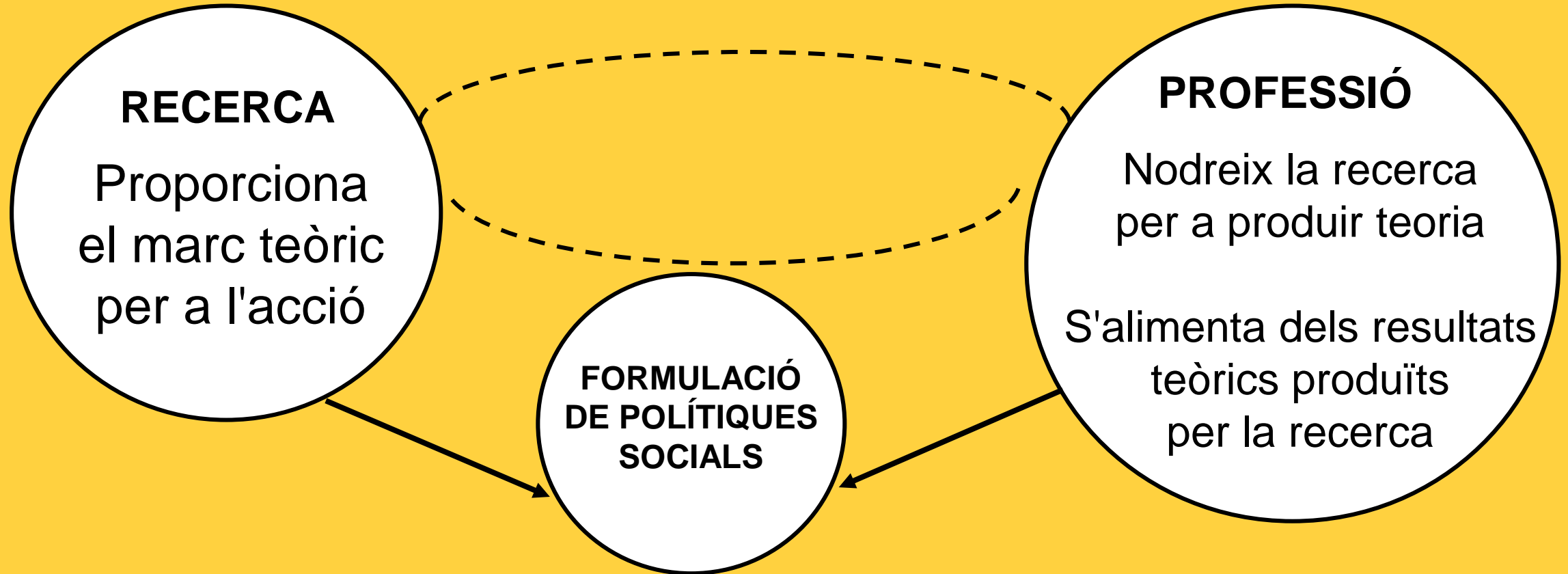
El personal treballador social

- Captem la realitat de la societat a través de la pràctica professional i de la recerca.
- Obtenim informació sobre les necessitats i els principals problemes socials que porten les persones a situacions de possible exclusió.
- Sistematitzem aquesta informació i la traslladem en forma d'indicadors.
- Traduïm aquestes mancances o necessitats en problemes socials susceptibles d'atenció i resposta pública pels responsables del disseny i l'aplicació de les polítiques socials.

Tema 2. Treball social i política social

La professió i la recerca en TS són interdependents i contribueixen a la formulació de les polítiques socials.

Professió i recerca es basen en l'anàlisi de les realitzacions pràctiques i dels resultats en les persones i en el medi social.

Tema 2. Treball social i política social

- Ocupar-nos dels problemes socials és una part essencial de les tasques que fem en l'espai professional del treball social...

ALÇA'T

DENUNCIA-HO

ACTUA

- Vol dir ajudar a **crear consciència** sobre ells, sobre la seua existència, **aportar** llum perquè siguin **visibles** i **reclamar** un **espai** per a ells en **l'agenda dels qui** poden ajudar a **donar respostes** als **problemes** socials.

Tema 2. Treball social i política social

Però, de vegades...

L'excés de càrrega de treball, la burocratització i l'excessiva protocol·lització de la intervenció del personal treballador social...

Però, de vegades...

Ens fa oblidar o veure limitada la capacitat de traduir els desitjos de qui ha dissenyat les polítiques perquè la ciutadania se'n pugui beneficiar.

Ens dificulta poder interpretar les necessitats de la societat per a seleccionar les que poden passar a ser considerades com un problema social, i trobar-hi resposta des de la intervenció pública.

Perquè **les persones** puguem **fer efectius els seus drets socials** i **satisfer** les seues **necessitats**, la política social ha engegat els **sistemes de protecció social (o sistemes de benestar social)**.

Def.: conjunt organitzat de serveis i prestacions connectats entre si per a donar resposta a determinades necessitats.

SERVEIS SOCIALS

Serveis relacionats amb la mediació que l'Estat exerceix entre la ciutadania i l'accés a les oportunitats de benestar (sistema de justícia o treball social d'empresa, treball social sanitari).

Àmbits en què es mou el treball social

EN UN SENTIT AMPLI

Activitats i prestacions

- Sanitàries
- Seguretat social
- Educació
- Habitatge
- Polítiques d'ocupació
- Serveis socials

EN UN SENTIT REDUÏT

Cobertura de necessitats individuals en diversos àmbits

- Infància
- Adolescència
- Velleja
- Drogodependències
- Diversitat funcional
- Col·lectius vulnerables (migrants, dones...)

Tema 2. Treball social i política social

- **La política social** respon a un model de societat basat en el desenvolupament econòmic de tipus **capitalista** que, per defecte, crea desigualtats entre la ciutadania.
- **Les desigualtats comporten un conflicte potencial** que es proposa evitar mitjançant el reconeixement d'un conjunt de drets humans (civils, polítics, socials i econòmics), en els quals es fonamenten els moderns estats socials, democràtics i de dret.
- Aquests estats preveuen la intervenció pública en l'economia dirigida a protegir les contingències a les quals estan exposades les persones, especialment a conseqüència del *lliure funcionament* del mercat.

Partim d'una concepció àmplia de política social:

acció governamental dirigida a la societat, p. ex.: la política econòmica, la de serveis socials, l'educativa, la laboral o la d'habitatge.

- Com a societat, hem convingut que totes les persones tenen uns drets que, perquè siguin efectius, exigeixen tenir coberts uns certs mínims vitals (necessitats bàsiques consensuades).

Una política pública es caracteritza per tenir

- Un contingut (objecte de l'acció).
- Un programa (organització d'activitats).
- Una orientació normativa (finalitat que busca el/la decisor/a).
- Un factor de coerció (obligació derivada de la legitimitat de l'autoritat legal).
- Una competència social (camp d'aplicació disposat pels actes i les disposicions que afecten la ciutadania).

Tema 2. Treball social i política social

- **ESTAT DEL BENESTAR** → Forma d'organització política predominant als països econòmicament desenvolupats.
- La **resposta** a aquest model de societat es concreta en la intervenció de l'Estat amb intencionalitat **compensatòria o redistributiva** que ordena els mitjans del benestar social.
- La intervenció pública està condicionada per la convenció sobre el benestar social que es vol aconseguir.
- Comporta l'elecció de **determinats objectius polítics** en conflicte **per a aconseguir la justícia social** (disminuir diferències entre persones) i fomentar el creixement econòmic basat en l'acumulació de riquesa (tolerar les desigualtats que crea el mercat).

Tema 2. Treball social i política social

- Per a aconseguir les dimensions que constitueixen aquest model de societat, **cal acordar quines àrees de la vida és necessari protegir** per tal de garantir els drets prèviament consensuats.

- Una resposta la proporciona la definició de política social, que afirma desenvolupar i dirigir els serveis públics (estamentals, autonòmics i locals) en matèria de salut, educació, habitatge, assistència i serveis socials.

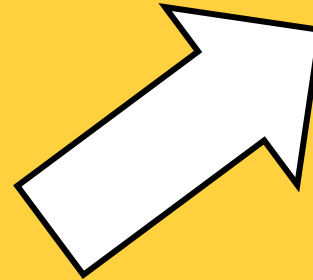
Tema 2. Treball social i política social

- Hi ha **tantes polítiques socials com àrees** de l'acció pública que s'interessen per **garantir** mínims vitals amb vista a **millorar** les condicions de **vida** de la ciutadania: garantia d'ingressos mínims o política de justícia, política educativa, d'ocupació, d'habitatge, d'igualtat...

Tema 2. Treball social i política social

Agents que construeixen l'espai professional del personal treballador social

**PERSPECTIVA
DEL PERSONAL
TREBALLADOR
SOCIAL**

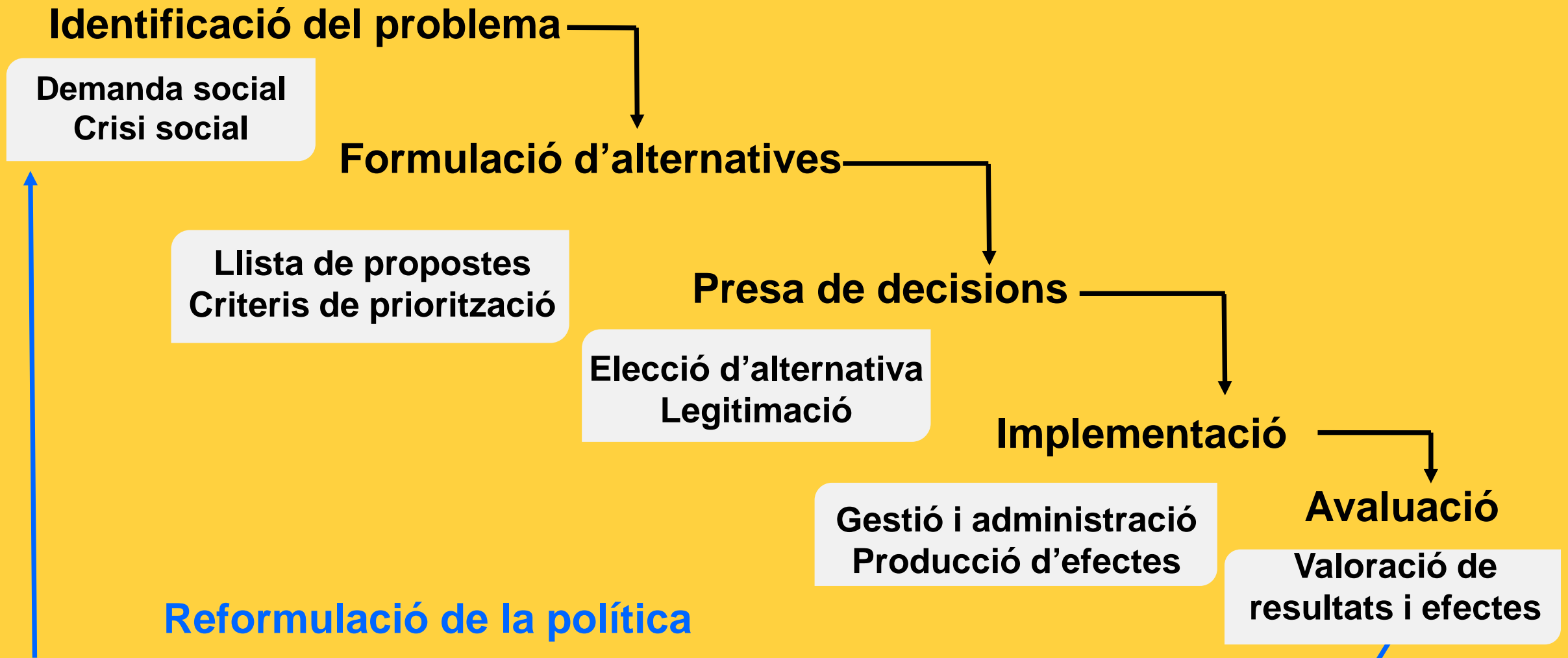
El treball social construeix el seu espai professional

**USUARIS I
USUÀRIES**

**OCUPADORS
(ORGANITZACIONS,
INSTITUCIONS, ETC.)**

Cicle de formulació de les polítiques públiques

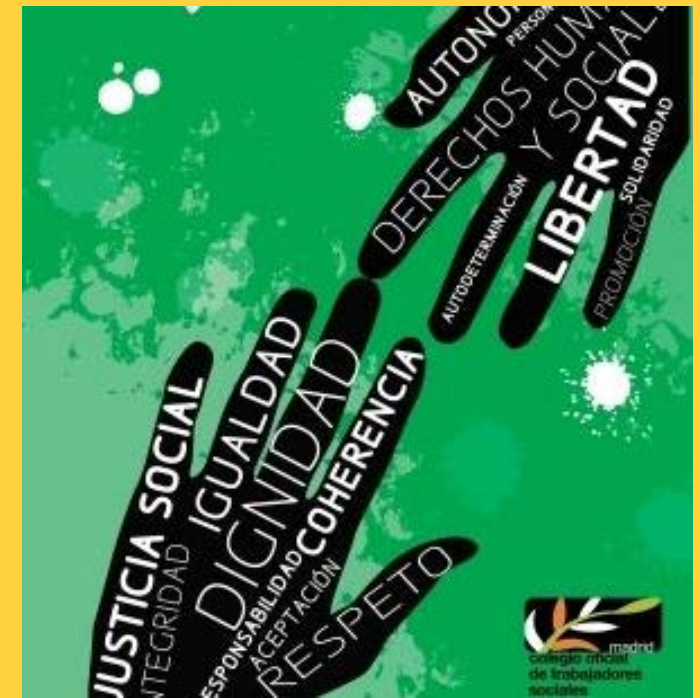
Tema 2. Treball social i política social

En aquests processos, el nostre paper com a professionals ni és còmode ni està exempt de riscos.

A vegades som un testimoni incòmode, altres vegades som un Pep Consciències, i gairebé sempre ens movem al bell mig de dilemes de difícil solució i en demandes de lleialtats incompatibles.

Tema 2. Treball social i política social

Per tot això és important el **treball personal previ**, **conèixer** les pròpies **fortaleses** i les **limitacions personals**.

També acompanyar-se d'un sòlid **sistema** de **valors** propers als mandats des del codi deontològic que requereix l'exercici professional, en un context de cerca de **respecte** dels **Drets Humans**, límits últims del nostre quefer.

Tema 2. Treball social i política social

